

การกำกับดูแลกิจการที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
**Corporate governance influencing on the performance of Listed
Companies in the Stock Exchange of Thailand**

ลักขณา คำชู
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
Lakkhana Damchu
Songkhla Rajabhat University, Thailand
E-mail: lukkana.du@skru.ac.th

บทคัดย่อ

จากเหตุการณ์วิกฤติทางการเงินส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกมาตรฐานการกำกับดูแลกิจการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้มีส่วนได้เสีย บทความวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการกำกับดูแลกิจการที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งหมด และได้รับการตอบกลับ จำนวน 307 แห่ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า การกำกับดูแลกิจการ อันได้แก่ บทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย สรรหาและพัฒนาผู้บริหารระดับสูง ส่งเสริมวัฒนธรรมและการประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูล การควบคุมภายใน ความน่าเชื่อถือทางการเงินและการเปิดเผยข้อมูล สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารกับผู้ถือหุ้นมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการเสริมสร้างคณะกรรมการที่มีประสิทธิผลไม่มีอิทธิพลกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลจากการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและนักลงทุนโดยผู้บริหารบริษัทควรสนับสนุนและส่งเสริมให้บริษัทมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความโปร่งใสต่อผู้มีส่วนได้เสียซึ่งจะนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนให้กับบริษัทต่อไป

คำสำคัญ: การกำกับดูแลกิจการ; ผลการดำเนินงาน; บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

* วันที่รับบทความ : 23 พฤษภาคม 2566; วันแก้ไขบทความ 27 มิถุนายน 2566; วันที่รับบทความ : 28 มิถุนายน 2566

Received: May 23 2023; Revised: June 27 2023; Accepted: June 28 2023

Abstracts

According to financial crisis impacted investors' confidence causes of relevant departments setting of Corporate Governance Standards to build up Stakeholders' confidence. This quantitative research aimed to study corporate governance influencing on the performance of Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand. A questionnaire was used as a tool for collecting data form 307 Executives of all companies listed on the Stock Exchange of Thailand. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient and multiple regression. The results showed that the Corporate governance in terms of Roles and Responsibilities of the Board, Determining the objectives and Main goals of the entity, Ensure effective CEO and people management, Nurture Innovation and responsibility business, Strengthening Effective Risk Management and Internal Control, Ensure Disclosure and Financial Integrity, Ensure Engagement and Communication with Shareholders had a positive influence on the performance of listed companies in the Stock Exchange of Thailand at statistically significant level of 0.05. The Strengthen Board Effectiveness had not any influence on the performance of listed companies on the Stock Exchange of Thailand. The results of the research are beneficial to executives and investors by supporting and encouraging the company to have good corporate governance to confidence and transparency among stakeholders, which will lead to results sustainability operations for the company to continue.

Keywords: Corporate Governance; Performance; Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand

บทนำ

จากเหตุการณ์วิกฤตทางการเงินที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการคอร์ปชั่น การตกแต่งบัญชี การทุจริต การบิดเบือนข้อมูลข่าวสารเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ในปี 2540 สร้างความเสียหายต่อภาคธุรกิจและนักลงทุนทั่วโลกซึ่งเกิดจากการบริหารงานที่ไม่โปร่งใส จากกรณีการล่มสลายของบริษัทขนาดใหญ่ในสหรัฐอเมริกา เช่น Enron, WorldCom, Arthur Andersen เป็นต้น ทำให้สภาสูงของสหรัฐอเมริกาและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลหลายองค์กรให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลกิจการ โดยออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน รวมทั้งปรับปรุงความน่าเชื่อถือในการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท Sarbanes-Oxley Act (SOX) เป็นหนึ่งในกฎหมายที่ให้ความสำคัญอย่างมากกับความถูกต้องของรายงานทางการเงิน (จันทนา สาขากร และศิลปพร ศรีจันเพชร, 2564 : 25) จากเหตุการณ์ดังกล่าว Jensen and Meckling ปี 1976 ได้เสนอทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์จากการลงทุนเรียกว่า ตัวการ (Principle) คือ เจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้น ได้ว่าจ้างตัวแทน (Agent) ซึ่งเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อบริหารทรัพยากรของกิจการให้เกิดมูลค่าเพิ่ม โดยตัวการจะตรวจสอบและควบคุมตัวแทนให้บริหารอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของบริษัท อย่างไรก็ตามตัวแทนอาจมีพฤติกรรมซ่อนเร้น ปกปิดหรือตัดทวงผลประโยชน์ให้ตัวเองและพวกพ้อง (สัตยา ตันจันทร์พงศ์, ดลยา ไชยวงศ์ และทัตพงศ์ อวิโรธนานนท์, 2564 : 60) ก่อให้เกิดปัญหาตัวแทน (Agency Problem) และนำไปสู่ความขัดแย้งใน

ผลประโยชน์ของผู้ที่มีส่วนได้เสียกับผู้บริหารกิจการ การนำระบบกลไกการกำกับดูแลกิจการจะช่วยลดปัญหาตัวแทน เนื่องจากผู้บริหารจะต้องเปิดเผยข้อมูลในการบริหารงานเพื่อความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งยังสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้มีส่วนได้เสีย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งเป็นกลไกและช่องทางระดมทุนของผู้ประกอบการธุรกิจให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุน อีกทั้ง ส่งเสริมการพัฒนาตลาดทุนให้เติบโตอย่างยั่งยืน บริษัทที่จดทะเบียนเป็นบริษัทขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียงได้รับการยอมรับจากผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียจึงทำให้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดีซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้เพิ่มมูลค่าของกิจการและส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืน เนื่องจากเป็นระบบการบริหารจัดการกิจการให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ในปี 2545 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการที่ดีโดยเข้ามามีบทบาททรงนำและส่งเสริมให้บริษัทที่จดทะเบียนมีระบบการกำกับดูแลกิจการต่อมาในปี 2549 ได้ปรับปรุงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนโดยเสนอหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อ เป็นแนวปฏิบัติในขั้นเริ่มแรก สอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยองค์กรเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาเศรษฐกิจ (Organization for Economic Corporation and Development : OECD) ซึ่งในปี 2555 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ทำการปรับปรุงในส่วนของแนวปฏิบัติที่ดีของทั้ง 5 ข้อ ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ASEAN Corporate Governance Scorecard และปี 2560 ได้ออกหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี Corporate Governance Code (CG Code) ฉบับใหม่มีหลักการปฏิบัติ 8 ข้อ โดยเน้นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทเพื่อให้คณะกรรมการบริษัทจดทะเบียนนำหลักการไปประยุกต์ให้เหมาะสม สร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์ในการสร้างคุณค่าให้กิจการอย่างยั่งยืน ตรงตามความมุ่งหวังของทั้งภาคธุรกิจ ผู้ลงทุน ตลอดจนตลาดทุนและสังคมโดยรวม (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2560 : ออนไลน์)

การกำกับดูแลกิจการ Corporate Governance : CG หมายถึง กลไกหรือมาตรการที่บริษัทใช้เพื่อสร้างคุณค่าให้กิจการอย่างยั่งยืน และความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียด้วยกระบวนการ การกำกับ การติดตาม การควบคุม และการดูแล ก่อให้เกิดความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ สำหรับหลักการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนไทยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปี 2560 ออกหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อเป็นแนวทางสำหรับคณะกรรมการบริษัทจดทะเบียนในการปฏิบัติหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งมีแนวปฏิบัติ 8 ข้อ ประกอบด้วย (1) บทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ในฐานะผู้นำองค์กร ที่สร้างคุณค่าให้แก่กิจการอย่างยั่งยืน (2) กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของกิจการที่เป็นไปเพื่อผลการดำเนินงาน (3) เสริมสร้างคณะกรรมการที่มีประสิทธิผล (4) สรรหาและพัฒนาผู้บริหารระดับสูงและการบริหารบุคลากร (5) ส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อ (6) ดูแลให้มีระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่

เหมาะสม (7) รักษาความน่าเชื่อถือทางการเงินและการเปิดเผยข้อมูล และ(8) สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารกับผู้ถือหุ้น (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2560 : ออนไลน์) สอดคล้องกับ ฌพชร ชินภักดี และพรทิวา แสงเขียว, (2565 : 1) ; ผกามาศ บุตรสาลี และจิตาภรณ์ สิ้นจรรย์ศักดิ์ (2564 : 286) ; นิตยา ทัดเทียม และพิมพ์ิศา พรหมมา (2563 : 151) Kyere & Ausloos (2021 : 1871) ; Natto & Mokoaleli, (2022 : 482) พบว่า การกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน เนื่องจาก การกำกับดูแลกิจการถือเป็นส่วนสำคัญในการบริหารงานของกิจการเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดพร้อมสร้างความเชื่อมั่นและความโปร่งใสในองค์กร โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียเป็นสำคัญ (Kassaw, 2023 : 1-2) อีกทั้งกิจการต่างต้องการผลการดำเนินงานที่ดีในระยะยาว การกำกับดูแลกิจการที่ดีจะช่วยให้ระบบการบริหารจัดการของกิจการมีประสิทธิภาพโดยการควบคุมกิจการผ่านคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้น โดยเน้นการมีส่วนร่วม สร้างความโปร่งใสเพื่อนำไปสู่ผลการดำเนินงานสอดคล้องกับเป้าหมายของบริษัท ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้เสียและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (Abdullah & Tursoy, 2023 : 79 ; มุจรินทร์ วัฒนะสกลิต และสุภา ทองคง, 2565 : 3-4) ทั้งนี้ การกำกับดูแลกิจการที่ดีจะช่วยรักษาโครงสร้างทางการเงินในการเพิ่มผลกำไรอันนำไปสู่ผลการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ (Yusheng & Anyigbah, 2019 :103) ซึ่งผลการดำเนินงานหมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานเพื่อให้บริษัทบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่บริษัทตั้งไว้ กิจการที่มีการวัดและประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ทราบถึงผลการดำเนินงานและสามารถวางแผนหรือปรับปรุงการดำเนินงานได้ทันเวลา พิเชษฐ ลิทธิโชคสกุลชัย, (2565: 2664) กล่าวว่า กิจการมักกำหนดตัวชี้วัดที่ครอบคลุมในทุกมิติของการดำเนินงานและเครื่องมือที่เป็นที่นิยมนำมาประยุกต์ใช้ คือ การวัดผลการดำเนินงานแบบสมดุล Balanced Scorecard (BSC) ซึ่งพัฒนาโดย Robert S. Kaplan & Norton 1996 มีตัวชี้วัดผลการดำเนินงานใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (Parajuli & Shrestha, 2020 : 8)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการกำกับดูแลกิจการที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยบริษัทสามารถนำการกำกับดูแลกิจการที่ดีไปประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียและส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการกำกับดูแลกิจการที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 814 บริษัท โดยหักบริษัทจดทะเบียนที่เข้าข่ายถูกเพิกถอนจำนวน 23 บริษัท ข้อมูล ณ วันที่ 2 เมษายน 2564 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2564 : ออนไลน์) ดังนั้น ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวนทั้งสิ้น 791 ราย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารที่รับผิดชอบด้านการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์จำเป็นต้องเพิ่มขนาดตัวอย่างเพื่อป้องกันการสูญหายของแบบสอบถามและกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ให้ความร่วมมือ (Salkind, 2019 : 115) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงส่งแบบสอบถามไปยังประชากรทั้งหมด เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรที่เพียงพอและน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยมีคำถามคัดกรอง คือ ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการหรือไม่ โดยได้รับแบบสอบถามทางไปรษณีย์กลับมาจำนวน 307 ชุด ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ถูกต้องและครบถ้วน คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 40.96 สอดคล้องกับ Kumar, Leone, Aaker & Day (2018 : 643) กล่าวว่า การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ควรมีอัตราตอบกลับมากกว่าร้อยละ 20 จึงถือว่าเป็นจำนวนที่ยอมรับได้

2. เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมซึ่งครอบคลุมตามนิยามเชิงปฏิบัติการ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทยและคำถามคัดกรอง ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย แบบสอบถามตอนที่ 1-2 มีลักษณะ Checklist ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน แบบสอบถามที่ 3-4 เป็นแบบมาตราประมาณค่า กำหนดตามวิธี Likert Rating Scale แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้ 1) จัดทำแบบสอบถามตามจำนวนประชากรทั้งหมดพร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเอกสาร 2) ทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผ่านคณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยแนบไปพร้อมแบบสอบถามและของที่ระลึกส่งไปยังประชากรทั้งหมด 791 แห่ง ขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบกลับทางไปรษณีย์ 3) ดำเนินการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และเมื่อครบกำหนด 45 วัน ได้รับการตอบกลับจำนวน 317 ฉบับ และมีแบบสอบถามที่ถูกคืนกลับมา 17 ฉบับ เนื่องจากมีการย้ายหรือเปลี่ยนแปลงที่อยู่ 4) ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน มีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ จำนวน 10 ฉบับ เนื่องจากมีผู้ตอบแบบสอบถามไม่ครบทุกข้อคำถาม จึงไม่สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้ 5) แบบสอบถามที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์มีจำนวน 307 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 40.96

4. การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคำนึงถึงจริยธรรมและจรรยาบรรณนักวิจัย จึงมีการขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ด้านการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ตามหนังสือรับรองเลขที่ P0032S/2564 ลงวันที่ 18 ตุลาคม 2564 ผู้วิจัยได้คำนึงถึงการพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัย ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยจะเก็บเป็นความลับปกปิดแหล่งข้อมูลอย่างเคร่งครัด ผู้วิจัยจะนำเสนองานวิจัยในภาพรวมและการนำประโยชน์ไปใช้ในการศึกษาเท่านั้น

5. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาพิจารณาและตรวจสอบเนื้อหาความเที่ยงตรงของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญด้านการบัญชีและการวิจัย จำนวน 3 ท่าน หลังปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Object Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งถือว่าข้อคำถามทุกข้อในแบบสอบถามมีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการวัด การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลอง (Try-out) กับผู้บริหารที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างประชากร แบบสอบถามจำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability Test) ซึ่งวัดค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยจากการทดสอบพบว่า ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรทั้งหมดมีค่าระหว่าง 0.774 – 0.961 ซึ่งมีค่าเกิน 0.70 แสดงว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ (Hair, et al., 2018 : 161) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทดสอบความลำเอียงจากการไม่ตอบแบบสอบถามกลับมา (Test of Non-Response Bias) ใช้ในการทดสอบ t-test โดยใช้ข้อมูลด้านระยะเวลาในการดำเนินกิจการ และระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการของบริษัท (CG Score) ที่ส่งคืนแบบสอบถามกลับมาโดยแบ่งออกเป็นสองกลุ่มที่ตอบเร็วและกลุ่มที่ตอบช้า ผลการทดสอบ

พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น จึงไม่พบปัญหาความลำเอียงจากการไม่ตอบแบบสอบถาม (Armstrong and Overton, 1977 : 2)

6. สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเลือกใช้สถิติที่มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน สำหรับสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งเขียนสมการการถดถอยเชิงพหุได้ดังนี้

$$FPE = \beta_0 + \beta_1 RRB + \beta_2 DMG + \beta_3 SBE + \beta_4 EPM + \beta_5 NIN + \beta_6 SEI + \beta_7 EDF + \beta_8 ECS + \varepsilon$$

กำหนดให้ β = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย

ε = ค่าความคลาดเคลื่อน

FPE = ผลการดำเนินงาน (Firm Performance)

RRB = บทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการ (Roles and Responsibilities of the Board)

DMG = กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของกิจการ (Determine the objectives and Main goals of the entity)

SBE = เสริมสร้างคณะกรรมการที่มีประสิทธิผล (Strengthen Board Effectiveness)

EPM = สรรหาและพัฒนาผู้บริหารระดับสูง (Ensure Effective CEO and People Management)

NIR = ส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อ (Nurture Innovation and Responsible Business)

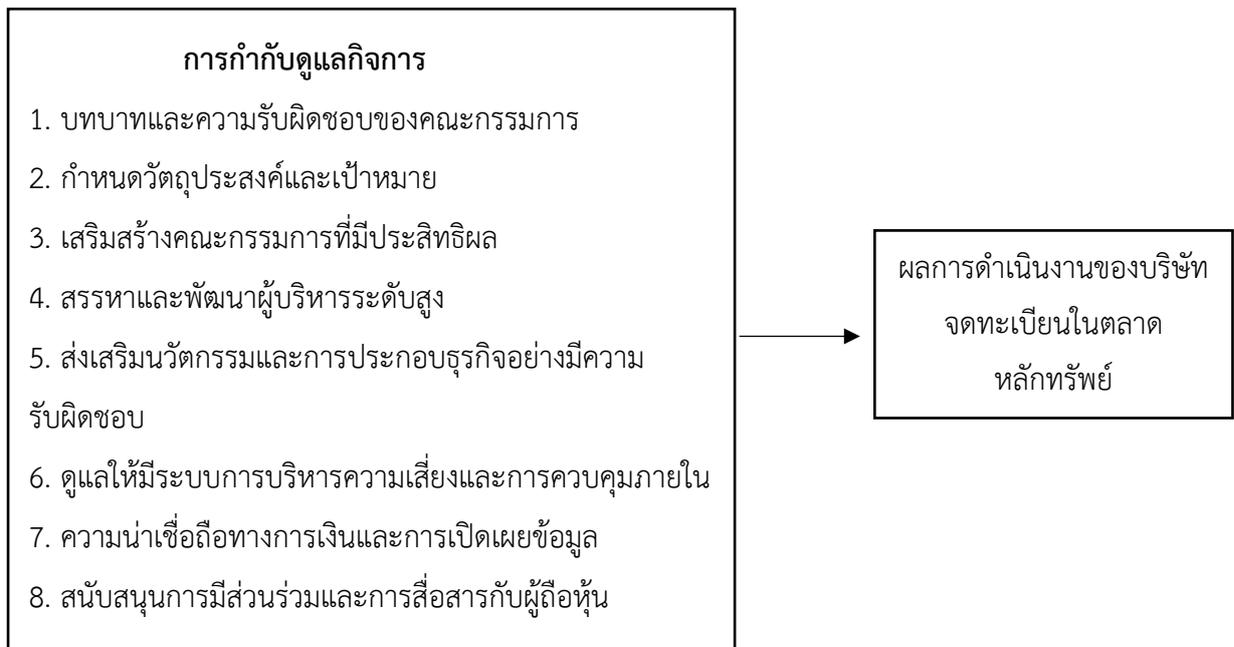
SEI = ดูแลให้มีระบบการบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายใน (Strengthen Effective Risk Management and Internal Control)

EDF = รักษาความน่าเชื่อถือทางการเงิน และเปิดเผยข้อมูล (Ensure Disclosure and Financial Integrity)

ECS = สนับสนุนการมีส่วนร่วม และการสื่อสารกับผู้ถือหุ้น (Ensure Engagement and Communication with Shareholders)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การกำกับดูแลกิจการถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ทำให้กิจการมีระบบการบริหารงานที่มีคุณภาพ มีการเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใส เพิ่มประสิทธิภาพ สร้างความสามารถในการแข่งขันในการดำเนินงานซึ่งส่งผลต่อผลการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้นออกหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อเป็นแนวทางสำหรับคณะกรรมการบริษัทจดทะเบียนในการปฏิบัติหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งมีแนวปฏิบัติ 8 ข้อ ประกอบด้วย (1) บทบาทและความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ ในฐานะผู้นำองค์กร ที่สร้างคุณค่าให้แก่กิจการอย่างยั่งยืน (2) กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของกิจการที่เป็นไปเพื่อผลการดำเนินงาน (3) เสริมสร้างคณะกรรมการที่มีประสิทธิผล (4) สรรหาและพัฒนาผู้บริหารระดับสูงและการบริหารบุคลากร (5) ส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อ (6) ดูแลให้มีระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่เหมาะสม (7) รักษาความน่าเชื่อถือทางการเงินและการเปิดเผยข้อมูล และ(8) สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารกับผู้ถือหุ้น (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2560 : ออนไลน์) อีกทั้ง การกำกับดูแลกิจการทำให้ระบบการบริหารทรัพยากรของบริษัทมีการนำไปใช้อย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดตอบแทนกลับไปยังผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรม (จันทนา สาขากร และศิลปพร ศรีจันเพชร, 2564 : 4) การทบทวนวรรณกรรมนำไปสู่กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อทดสอบการกำกับดูแลกิจการที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 307 ราย ผลการวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.70 อายุระหว่าง 30- 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.80 สถานภาพเป็นโสด คิดเป็นร้อยละ 59.30 ระดับการศึกษาจบการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 64.80 ประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการ มากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 30 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 52.40 และตำแหน่งงานเป็นกรรมการผู้จัดการ คิดเป็นร้อยละ 39.70

ประเภทของกลุ่มอุตสาหกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ 22.80 ทุนจดทะเบียนของบริษัทในปัจจุบันระหว่าง 1,001 - 5,000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 33.2 สินทรัพย์รวมของบริษัทส่วนใหญ่ น้อยกว่า 10,000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 55.70 จำนวนพนักงานของกิจการ น้อยกว่า 500 คน คิดเป็นร้อยละ 50.20 ระยะเวลาในการดำเนินกิจการส่วนใหญ่ ดำเนินกิจการ มากกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.70 นอกจากนี้ ระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการของบริษัท (CG Score) ประจำปี 2563 อยู่ในระดับดีเลิศ คิดเป็นร้อยละ 45.30

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สันของการกำกับดูแลกิจการที่มีอิทธิพลกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวแปร	FPE	RRB	DMG	SBE	EPM	NIR	SEI	EDF	ECS
Mean	4.470	4.601	4.2997	4.2542	4.574	4.556	4.670	4.363	4.630
S.D.	0.317	0.402	0.346	0.463	0.383	0.448	0.390	0.390	0.551
FPE	1	0.308*	0.164*	0.298*	0.683*	0.619*	0.706*	0.256*	0.445*
RRB		1	0.064	0.077	0.212*	0.105	0.177*	0.022	0.070
DMG			1	0.031	0.041	0.116*	0.074	-0.027	0.061
SBE				1	0.240*	0.227*	0.260*	0.107	0.183*
EPM					1	0.633*	0.625*	0.093	0.300*
NIR						1	0.622*	0.121*	0.270*
SEI							1	0.155*	0.399*
EDF								1	0.177*
ECS									1

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและผลการดำเนินงาน พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง 0.022 - 0.706 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.80 ตัวแปรจึงมีความสัมพันธ์กันในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2558 : 323)

ตารางที่ 2 ค่า Tolerance และค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	Collinearity Statistics	
	Tolerance	VIF
1. บทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการ	0.942	1.061
2. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของกิจการ	0.975	1.026
3. เสริมสร้างคณะกรรมการที่มีประสิทธิผล	0.909	1.100
4. สรรหาและพัฒนาผู้บริหารระดับสูง	0.495	2.022
5. ส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบ	0.505	1.980
6. ดูแลให้มีระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน	0.479	2.086
7. รักษาความน่าเชื่อถือทางการเงินและเปิดเผยข้อมูล	0.953	1.049
8. สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารกับผู้ถือหุ้น	0.815	1.227

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบความเกี่ยวพันและความสอดคล้องของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาว่าเป็นตัวแปรเดียวกันหรือไม่ ผลจากการทดสอบพบว่าค่า Variance Inflation Factor (VIFs) ของตัวแปรมีค่าระหว่าง 1.026 -2.086 ซึ่งค่า (VIFs) และค่า Tolerance ของตัวแปรมีค่าระหว่าง 0.495 – 0.975 สอดคล้องกับ Hair, et al. (2018 : 320) กล่าวว่า ค่า VIFs ไม่ควรเกิน 10 และค่า Tolerance สูงกว่า 0.1 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันทำให้ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ภายในตัวแปรอิสระ เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณที่อธิบายว่าตัวแปรอิสระทุกตัวต้องเป็นอิสระต่อกัน ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้สามารถนำไปวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณได้

จากตารางที่ 3 พบว่า การกำกับดูแลกิจการความสามารถในการอธิบายผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุง ร้อยละ 67.50 (Adj R2 เท่ากับ 0.675) สามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงาน (FPE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (F = 80.266 ; p < 0.000) เมื่อนำไปทดสอบอิทธิพลระหว่างตัวแปรอิสระการกำกับดูแลกิจการในแต่ละด้าน

กับตัวแปรตามผลการดำเนินงาน (PER) พบว่า การกำกับดูแลกิจการ ด้านบทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการ (RRB) ด้านกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของกิจการ (DMG) ด้านสรรหาและพัฒนาผู้บริหาร (EPM) ด้านส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบ (NIR) ด้านดูแลให้มีระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน (SEI) ด้านรักษาความน่าเชื่อถือทางการเงินและเปิดเผยข้อมูล (EDF) ด้านสนับสนุนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารกับผู้ถือหุ้น (ECS) มีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการดำเนินงาน (PER) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านเสริมสร้างคณะกรรมการที่มีประสิทธิผล (SBE) ไม่มีอิทธิพลกับผลการดำเนินงาน (PER) จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1-2 และสมมติฐานที่ 4-8 ดังผลการทดสอบในตารางที่ 3 โดยสามารถเขียนสมการในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$PER = -0.072 + 0.091(RRB) + 0.085(DMG) + 0.039(SBE) + 0.243(EPM) + 0.106(NIR) + 0.247(SEI) + 0.107(EDF) + 0.082(ECS) + \varepsilon$$

ตารางที่ 3 การทดสอบอิทธิพลของสัมประสิทธิ์การถดถอยกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การกำกับดูแลกิจการ	ผลการดำเนินงาน		Beta	t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน			
ค่าคงที่ (a)	-0.072	0.223		-0.324	0.749
1. บทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการ	0.091	0.020	0.150	4.461	0.000*
2. กำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายหลักของกิจการ	0.085	0.030	0.092	2.794	0.006*
3. เสริมสร้างคณะกรรมการที่มีประสิทธิผล	0.039	0.023	0.057	1.671	0.096
4. สรรหาและพัฒนาผู้บริหาร	0.243	0.038	0.294	6.335	0.000*
5. ส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบ	0.106	0.032	0.150	3.265	0.001*
6. ดูแลให้มีระบบการบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายใน	0.247	0.038	0.304	6.457	0.000*

7. รักษาความน่าเชื่อถือทางการเงิน และเปิดเผยข้อมูล	0.107	0.027	0.131	3.919	0.000*
8. สนับสนุนการมีส่วนร่วม และการสื่อสารกับผู้ถือหุ้น	0.082	0.021	0.142	3.926	0.000*
$R^2 = 0.683, \text{Adj } R^2 = 0.675, F = 80.266, p = 0.000$					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการกำกับดูแลกิจการที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า การกำกับดูแลกิจการ ด้านบทบาทและความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ ด้านกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของ ด้านสรรหาและพัฒนาผู้บริหาร ด้านส่งเสริมวัฒนธรรมและการประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อ ด้านดูแลให้มีระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน ด้านรักษาความน่าเชื่อถือทางการเงินและเปิดเผยข้อมูล และด้านสนับสนุนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารกับผู้ถือหุ้น มีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การกำกับดูแลกิจการ บทบาทและความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน อาจกล่าวได้ว่า คณะกรรมการมีบทบาทและความรับผิดชอบต่อในการกำหนดกลยุทธ์ โดยนำกลไกการกำกับดูแลบริษัทให้มีการบริหารจัดการที่ดีเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้เสีย โดยมุ่งเน้นสร้างคุณค่าให้แก่บริษัทตลอดจนจัดสรรทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเพื่อให้ผลการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายในระยะยาว สอดคล้องกับ นิรมล พลแพงขวา และธัญรัตน์ สุวรรณะ, (2565 : 82); พรปวีณ์ วรเศรษฐ์พงศา และสุชาติ ปรีกทยานนท์, (2563 : 2) พบว่า บทบาทและความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการบริษัทที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน เนื่องจากคณะกรรมการของบริษัทจะต้องเข้ามามีบทบาทและความรับผิดชอบต่อในการประกอบธุรกิจ มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ สร้างมูลค่าให้กับกิจการและผู้มีส่วนได้เสีย ส่งผลให้ผลการดำเนินงานสูงขึ้น และสอดคล้องกับ Burak, Erdil & Altinday (2017 : 18) พบว่า บทบาทและความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการเป็นปัจจัยสำคัญทำให้ผลการดำเนินงานทางการเงินเพิ่มขึ้นจากการเปิดเผยข้อมูลที่ถูกต้องแก่สาธารณะชนอย่างตรงไปตรงมา

การกำกับดูแลกิจการ กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของกิจการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน เนื่องจากคณะกรรมการมีหน้าที่การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักให้สอดคล้องกับการสร้างคุณค่าต่อบริษัท ลูกค้า ผู้ถือหุ้น ผู้มีส่วนได้เสีย และสังคมโดยรวม ด้วยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ที่เหมาะสม ซึ่งนำไปสู่ผลการดำเนินงานตามที่วางไว้ สอดคล้องกับ ญัฐวุฒิ ทรัพย์สมบัติ และคณะ

(2563 : 11) กล่าวว่า การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของกิจการเพื่อนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าและผล การดำเนินงานให้เติบโตอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ คณะกรรมการยังเป็นผู้ถือหุ้นซึ่งมีส่วนสำคัญในการกำหนด วัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของกิจการเพื่อนำไปสู่การสร้างกำไรและผลการดำเนินงานให้เป็นไปตาม แผนงานที่กำหนดไว้ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ดังนั้น การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของกิจการ ผ่านการควบคุมและการติดตาม ประเมินผลจากคณะกรรมการอย่างต่อเนื่องย่อมส่งผลต่อการบริหารงานของ บริษัทเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้น

การกำกับดูแลกิจการ เสริมสร้างคณะกรรมการที่มีประสิทธิผลไม่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน เนื่องจาก การเสริมสร้างคณะกรรมการที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย ขนาดและสัดส่วนของคณะกรรมการที่ เหมาะสมและเป็นอิสระ การกำหนดค่าตอบแทน การสรรหาประธานและกรรมการที่มีความรู้ความสามารถ ด้วยความโปร่งใสและชัดเจน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ถ้าจะไม่สามารถเป็นตัวชี้วัดได้ว่าการเสริมสร้างคณะกรรมการมี ประสิทธิภาพต่อผลการดำเนินงานโดยตรง สอดคล้องกับ นิตยา ทัดเทียม และพิมพ์พิศา พรหมมา (2563 : 151) พบว่า ขนาดของคณะกรรมการไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างไรก็ตาม การเสริมสร้างคณะกรรมการให้มีประสิทธิผลยังเป็นองค์ประกอบ สำคัญสำหรับการกำกับดูแลกิจการเพื่อสร้างคุณค่าและความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพย่อม ส่งผลต่อการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ ฐิติพรรณ ปราบพาล และคณิตศร เทอดเผ่าพงศ์ (2565 : 61); เอกภาพ เอกวิกรัย (2562 : 27) พบว่า การเสริมสร้างคณะกรรมการที่มีประสิทธิผลด้านขนาดของ คณะกรรมการมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงาน กล่าวได้ว่า ขนาดของคณะกรรมการที่มี ประสิทธิภาพควรมีขนาดใหญ่เพราะจะส่งผลให้การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของบริษัทเป็นไปในทางที่รอบคอบ และถูกต้อง เนื่องจากคณะกรรมการที่หลากหลายจะมีความรู้ความสามารถแตกต่างกันไปและสอดคล้องกับ รจนา ชุนแก้ว และคณะ (2564 : 131) กล่าวว่า การเสริมสร้างคณะกรรมการที่มีประสิทธิผลประกอบด้วย บุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นใน การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพซึ่งอาจจะส่งผลต่อการดำเนินงานและมูลค่ากิจการที่เพิ่มขึ้น

การกำกับดูแลกิจการ สรรหาและพัฒนาผู้บริหารมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน เนื่องจาก การสรรหาและพัฒนาผู้บริหารระดับสูงที่มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และคุณลักษณะเฉพาะ ตลอดจนการ กำหนดโครงสร้างค่าตอบแทนและการประเมินผลที่เหมาะสมจะทำให้ผู้บริหารระดับสูงแสดงศักยภาพในการ ขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายและส่งผลการดำเนินงานที่วางไว้ สอดคล้องกับ พิธาน แสนภักดี, นฤพล อ่อนวิมล, (2564 : 395); พจนารถ ฤทธิเดช, ปารีชาติ บุรพาศิริวัฒน์ และมัทนชัย สุทธิพันธุ์, (2564 : 70); อรุณี ยศบุตร, (2564 : 251) พบว่า การกำหนดโครงสร้างค่าตอบแทนของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อผลการ ดำเนินงาน ทั้งนี้ การสรรหาและพัฒนาผู้บริหารระดับสูงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสม

เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างตัวการและตัวแทนให้น้อยลงอันจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อให้ผลการดำเนินงานของกิจการเพิ่มขึ้น (Dakhlallh et al ,2021 : 80)

การกำกับดูแลกิจการ ส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียบวกกับผลการดำเนินงาน หากคณะกรรมการควรให้ความสำคัญและสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมและการประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันทางธุรกิจอันจะนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน สอดคล้องกับ วรวิทย์ ไชยศรี และบุญสม เกษะประดิษฐ์ (2560 : 140-141) พบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นพันธกิจของการบริหารที่จะดำเนินนโยบาย ตัดสินใจ หรือดำเนินการตามแผนนโยบาย และการตัดสินใจนั้นให้เป็นไปในทางที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป็นประโยชน์ต่อสังคมทำให้กิจการมีผลต่อการดำเนินงานที่ดีขึ้น ทั้งนี้ การสร้างความยุติธรรมและความโปร่งใสของกิจการซึ่งเป็นมิติหนึ่งของการกำกับดูแลกิจการ สามารถส่งผลให้ธุรกิจมีผลประโยชน์ที่ความน่าเชื่อถือต่อผู้มีส่วนได้เสีย และ สอดคล้องกับ นฤมล จิตรเอื้อ และวิโรจน์ เกษภูลักษ์ณ์ (2562 : 200) กล่าวว่า การส่งเสริมนวัตกรรมสร้างสรรค์อันเกิดจากทรัพยากรมนุษย์และความสามารถขององค์กรนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่ดี ดังนั้น คณะกรรมการบริษัทจึงเล็งเห็นความสำคัญและสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมและการประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียก่อนให้เกิดมูลค่าแก่ธุรกิจควบคู่ไปกับการสร้างคุณประโยชน์ต่อลูกค้าหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง และมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน สะท้อนอยู่ในแผนการดำเนินเพื่อให้ธุรกิจมีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น (Greiner & Sun, 2021 : 1360)

การกำกับดูแลกิจการ ดูแลให้มีระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการดำเนินงาน สะท้อนให้เห็นว่า คณะกรรมการมีการวางแผน กำกับ ตรวจสอบ และประเมิน ระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในให้การดำเนินงานเป็นไปตามกฎหมายและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนป้องกันความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์และการทุจริตทำให้บริษัทบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพอันนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่ดีและสร้างความเชื่อมั่นและผู้มีส่วนได้เสีย สอดคล้องกับ ณิชพัชร์ นวลมนัญญิตติ, พัชรนันท์ เพชรเชิดชู และศิริเดช คำสุพรหม, (2563 : 255); นิตยา ทัดเทียม และพิมพ์พิศา พรหมมา, (2563 : 159) พบว่า การบริหารความเสี่ยงและความควบคุมภายในมีอิทธิพลทางตรงกับผลการดำเนินงาน เนื่องจาก การกำกับดูแลกิจการที่ดีจะต้องมีการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในตรวจสอบกิจการได้ทั้งระบบภายในและภายนอก และสามารถวางแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดผลการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้น

การกำกับดูแลกิจการ รักษาความน่าเชื่อถือทางการเงินและเปิดเผยข้อมูลมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน เนื่องจาก คณะกรรมการบริษัทให้ความสำคัญต่อการรักษาความน่าเชื่อถือทางการเงินและการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญ ถูกต้อง เพียงพอ ทันเวลา โดยเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบริษัทต่อผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียให้ทราบ

สถานการณ์ที่แท้จริงเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของบริษัทนำไปสู่การยอมรับและเชื่อมั่นในการตัดสินใจลงทุน ทำให้บรรลุผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย สอดคล้องกับ กานต์พลู ทิศำ และฐิตาภรณ์ สิ้นจรรยาศักดิ์ (2563 : 269) กล่าวว่า คณะกรรมการสร้างความเชื่อมั่นให้นักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียด้วยการสร้างความน่าเชื่อถือทางการเงินและการเปิดเผยข้อมูลเพื่อสร้างการรับรู้ข่าวสารด้วยความโปร่งใสต่อผู้มีส่วนได้เสียอันนำไปสู่การนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจลงทุนกับบริษัททำให้ผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายสูงสุด (ณัฐภา เดชานุกเบกษา และณัฐสพันธ์ เผ่าพันธ์, 2562 : 155)

การกำกับดูแลกิจการ สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารกับผู้ถือหุ้นมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน เนื่องจากคณะกรรมการบริษัทมีการจัดประชุมผู้ถือหุ้นให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และมีการจัดทำรายงานการประชุมผู้ถือหุ้นอย่างถูกต้องและครบถ้วนจะช่วยให้ผู้ถือหุ้นเข้าถึงข้อมูล มีส่วนร่วมต่อการตัดสินใจเรื่องสำคัญของบริษัทอันนำไปสู่ประสิทธิภาพการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ จันทนา สาขากร และศิลาพร ศรีจันทเพชร (2564 : 15) คณะกรรมการบริษัทควรดูแลให้มีการเปิดเผยมติที่ประชุมและจัดทำรายงานการประชุมและให้ผู้ถือหุ้นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของบริษัท และสอดคล้องกับ สัญชาติ พรหมตง, นันทนา นิจอหอ และนาถรพี ชัยมงคล (2561 : 1) ; ประภัสสร จรัสอรุณฉาย และณัฐวงศ์ พูนพล (2562 : 9) กล่าวว่า คณะกรรมการสนับสนุนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยการสื่อสารที่ดีสามารถนำไปสู่ความสามารถในการแข่งขันและผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ คณะวิทยากรจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่สนับสนุนทรัพยากรและทุนในการทำวิจัยและตีพิมพ์ อีกทั้ง จัดหาผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกในการตรวจคุณภาพเครื่องมือและงานวิจัย ตลอดจนผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม คณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ผู้วิจัย และคอยผลักดันในทุกเรื่องเพื่อให้บรรลุสำเร็จตามเป้าประสงค์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. นักวิชาการ และนักวิจัย นำผลการวิจัยไปช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้ทางด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี และสามารถใช้เป็นกลไกในการควบคุมผลการดำเนินงานของบริษัท
2. ขยายองค์ความรู้ให้กับวงการวิชาการในการพัฒนาการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งจะช่วยบริหารความเสี่ยง และป้องกันการทุจริตให้กับองค์กร
3. เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจสามารถนำข้อมูลไปต่อยอดทำวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อสนับสนุนทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมแนวปฏิบัติการกำกับดูแลกิจการที่ดีทั้ง 8 ข้อ นำไปปรับใช้กับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความโปร่งใสในองค์กร

ข้อเสนอแนะการนำไปปฏิบัติ

1. ผู้บริหารควรสนับสนุนและส่งเสริมการกำกับดูแลกิจการที่ดีให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติทั้ง 8 ข้อ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ถือหุ้น นักลงทุน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2558). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สามลดา.
- กานต์พลู ทิศำ และฐิตาภรณ์ สิ้นจรรยาศักดิ์. (2563). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 5 (1), 268-283.
- จันทนา สาขากร และ ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2564). *การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฐิติพรรณ ปราบพาล และคณิตศร เทอดเผ่าพงศ์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างคณะกรรมการบริษัทกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารสภาวิชาชีพบัญชี*. 4 (10), 45-65.
- ณัฐศา เตชานุกษา และณัฐพันธ์ เผ่าพันธ์ (2562). การพัฒนาแบบจำลองการพิจารณาความน่าเชื่อถือทางการเงินสำหรับธุรกิจจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์บูรพาปริทัศน์*. 14 (2), 143-158.
- ณพพร ชินภักดี และพรทิวา แสงเขียว. (2565). อิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อผลการดำเนินงานและสภาพคล่องของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100. *วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 6 (1), 1-8.
- ณัฐพัชร์ นวลมณีฐิติ, พัทธนันท์ เพชรเชิดชู และศิริเดช คำสุพรหม. (2563). อิทธิพลของการบริหารความเสี่ยงองค์กรที่มีต่อมูลค่ากิจการที่วัดโดยใช้ Tobin's Q ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารสุทธิปริทัศน์*. 34 (111), 243-259.
- ณัฐภูมิ ทรัพย์สมบัติ และคณะ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใน SET100. *WMS Journal of Management Walailak University*. 9 (4), 1-14.

- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2560). หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2560. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 12 เมษายน 2564. แหล่งที่มา https://www.sec.or.th/TH/Documents/CompanyHandbooksandGuidelines/CGcode 2560_th.pdf.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2564). รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 2 เมษายน 2564. แหล่งที่มา <https://www.set.or.th/company/companylist.html>.
- นฤมล จิตรเอื้อ และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2562). การส่งเสริมพฤติกรรมการทำงานอย่างสร้างสรรค์เพื่อสร้างประสิทธิผลของนวัตกรรมและผลการดำเนินงานขององค์กร. *วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหา นคร*. 16 (1), 200-229.
- นิตยา ทัดเทียม และพิมพ์ิศา พรหมมา. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการที่ดีและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET 100). *วารสารสุทธิปริทัศน์*. 34 (109), 150-161.
- นิรมล พลแพงขวา และ ธีรรัตน์ สุวรรณะ. (2565). อิทธิพลของบทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัทและการควบคุมภายในองค์กร ที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*. 12 (1), 82-93.
- ประภัสสร จรัสอรุณฉาย และ ณัฐวงศ์ พูนพล. (2562). ผลกระทบกลยุทธ์การสื่อสารภายในองค์กรที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของพนักงานสายสนับสนุน กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 11 (1), 1-13.
- ผกามาศ บุตรสาลี และฐิตาภรณ์ สิ้นจรรยาศักดิ์. (2564). อิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 6 (11), 277-289.
- พจนารถ ฤทธิเดช, ปาริชาติ บุรพาศิริวัฒน์ และมัทนชัย สุทธิพันธุ์. (2564). อิทธิพลของผลตอบแทนผู้บริหารต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 13 (2), 60-74.
- พรवीณ์ วรเศรษฐ์พงศา และสุชาติ ปริกทยานนท์. (2563). การกำกับดูแลกิจการที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทกลุ่มธุรกิจการเงินในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารสุทธิปริทัศน์*. 34 (110), 1-13.

- พิธาน แสนภักดี และธนฤพล อ่อนวิมล. (2564). คุณลักษณะและค่าตอบแทนของผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ฉบับพิเศษครบรอบ 15 ปีมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 385-397.
- พิเชษฐ์ สีทโชคสกุลชัย. (2565). กลไกการกำกับดูแลกิจการและผลการดำเนินงาน. *การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 13*. ณ 12 พฤษภาคม 2565. มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่.
- มูจรินทร์ วัฒนะสถิต และสุภา ทองคง. (2565). อิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการที่มีผลต่อผลตอบแทนจากการลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100. *วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*. 6 (1), 1-15.
- รจนา ขุนแก้ว และคณะ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการ คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการและหลักความระมัดระวังทางบัญชีของบริษัท เอ็ม เอ ไอ. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*. 41 (2), 127-147.
- วรวิมล ไชยศรี และบุญสม เกษะประดิษฐ์. (2560). ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจกับการพัฒนาที่ยั่งยืนกรณีศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคม 6 บริษัท. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*. 9 (3), 140-151.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2560). หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2564. แหล่งที่มา <https://www.sec.or.th/cgthailand/TH/Pages/Cgcode/Cgcode.aspx>.
- สัญชาติ พรมดง, นันทนา นิจจจอหอ และนาถรพี ชัยมงคล. (2561). การสร้างประสิทธิภาพของการสื่อสารภายในองค์กรและเพิ่มเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ. *วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 1 (1), 1-10.
- สัตยา ตันจันทร์พงศ์, ดลยา ไชยวงศ์ และทัตพงศ์ อวิโรธนานนท์. (2564). อิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการที่ดี และการถือหุ้นโดยผู้ถือหุ้นรายย่อยที่มีผลต่อราคาหุ้นและผลการดำเนินงาน : หลักฐานเชิงประจักษ์จากประเทศไทย. *วารสารวิชาชีพบัญชี*. 17 (56), 57-74.
- อรุณี ยศบุตร. (2564). ลักษณะการจ่ายค่าตอบแทนกรรมการกับผลการดำเนินงานของบริษัท : หลักฐานเชิงประจักษ์จากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ ประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา*. 9 (1), 233-255.
- เอกภาพ เอกวิกรัย. (2562). ผลของการกำกับดูแลกิจการและการเปลี่ยนผู้บริหารสูงสุดต่อผลการดำเนินงานและความเสี่ยงของบริษัท. *วารสารวิชาชีพบัญชี*. 15 (46), 27-44.
- Abdullah, H., & Tursoy, T. (2023). The Effect of Corporate Governance on Financial Performance: Evidence From a Shareholder-Oriented System. *Iranian Journal of Management Studies*. 16 (1), 79-95.
- Armstrong, J. S., & Overton, T. S. (1977). Estimating nonresponse bias in mail surveys. *Journal of marketing research*. 14 (3), 396-402.

- Burak, E., Erdil, O. & Altinday, E. (2017). Effect of corporate governance principle on business performance. *Australia Journal of Business and Management Research*. 5 (7), 8-21.
- Dakhlallah, Mohammad & Rashid, Norfadzilah & Amalina, Wan & Dakhlallah, Abdalrahman. (2021). Ownership Structure and Firm Performance: Evidence from Jordan. *Journal of Contemporary Issues in Business and Government*. 27 (2), 79-90.
- Greiner, M., & Sun, J. (2021). How corporate social responsibility can incentivize top managers: A commitment to sustainability as an agency intervention. *Corporate Social Responsibility & Environmental Management*. 28 (4), 1360–1375.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B.J., & Anderson, R. E. (2018). *Multivariate Data Analysis*. 8th ed. Prentice Hall, Upper Saddle River, New Jersey.
- Kassaw, Moges. (2023). Corporate Governance Impact on Bank's Financial Performance. *Research Journal of Finance and Accounting*. 14 (1), 1-11.
- Kumar, v., Leone, R.P., Aaker, D.A., Day G.S. (2018). *Marketing Research*. 13th ed. John Wiley and Sons New York, NY.
- Kyere, M., & Ausloos, M. (2021). Corporate governance and firms financial performance in the United Kingdom. *International Journal of Finance & Economics*, 26 (2), 1871-1885.
- Natto, D., & Mokoaleli-Mokoteli, T. (2022, November). External Governance, Corporate Governance, Firm Performance and Economic Growth in the UK and India. *In European Conference on Management Leadership and Governance*, 18 (1), 482-491.
- Parajuli, D., & Shrestha, P. (2020). The relationship between balanced scorecard evaluation approach and organizational performance of commercial banks of Nepal. *Research Journal of Finance and Accounting*, 11 (18), 1-8.
- Salkind, N. J. (2019). *Exploring Resrearch* (9th Edition). In Pearson Education, Inc.
- Yusheng, K., & Anyigbah, E. (2019). The Impact of Board Structure on Firm Performance: Evidence from the Nonfinancial Companies Listed on Ghana. *Research Journal of Finance and Accounting*, 10 (6), 103-114.